УДК 81'42:32
Лещенко Г.А.[1], Лазарєв М.А.[2]
[1] доц. НУ «Запорізька політехніка»
[2] студ. гр. ГФ-315м НУ «Запорізька політехніка»

ЛІНГВОКОГНІТИВНІ МЕХАНІЗМИ МАНІПУЛЯТИВНОГО ВПЛИВУ В СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ (НА МАТЕРІАЛІ ВИСТУПІВ Д. ТРАМПА ТА К. ГАРРІС)

Г.А. Лещенко, М.А. Лазарєв

Сучасний політичний дискурс постає як складна, динамічна комунікативна система, що не лише відображає політичну сферу суспільства, а й активно конструює соціальну реальність. Головною темою та рушійною силою цієї форми комунікації є боротьба за владу, де мова стає основним інструментом впливу на суспільну свідомість. В умовах швидкого розвитку політичних технологій та зростання значення медіа, політична комунікація характеризується високим ступенем маніпулятивності, що зумовлює потребу в детальному аналізі механізмів лінгвістичного впливу [4, с. 23–25].

Структура сучасного англомовного політичного дискурсу може бути представлена через польову модель, де ядро складають передвиборчі кампанії та офіційні промови з високою концентрацією агональності (конфліктності), а периферію – медійні та громадянські реакції. Характерною рисою сучасності є стилістична гетерогенність: поєднання високої риторики інавгураційних промов із агресивним сленгом, що використовується для солідаризації з «простою людиною».

Одним із центральних маніпулятивних механізмів є конструювання семантичної опозиції «свій – чужий» (або «друг – ворог»). Цей прийом дозволяє політикам підвищувати ефективність комунікації через емоційний вплив: створення позитивного образа власної групи та приниження опонентів за допомогою слів із негативними конотаціями [3, с. 84-90]. Аналіз виступів Дональда Трампа наочно демонструє використання цієї стратегії. У своїх промовах він часто вдається до тактики «залякування» та гіперболізації загроз, називаючи міграційні процеси «катастрофічним вторгненням» (disastrous invasion).

Крім того, Трамп активно використовує ідеологеми – мовні одиниці, наповнені ідеологічним змістом, такі як «національна єдність», «Конституція» та «Бог». Натомість дискурс Камали Гарріс будується на інших лінгвокогнітивних засадах. Вона часто звертається до стратегії солідаризації, використовуючи наративи про власне походження з робочого класу «working-class neighborhood». Проте в її промовах також присутній значний маніпулятивний потенціал, реалізований через тактику дискредитації опонента.

Спільним для обох політиків є використання синтаксичного паралелізму та риторичних повторів. Наприклад, повторення конструкції «we will not...» у Трампа або «I will...» у Гарріс підсилює імперативність та програмує впевненість аудиторії в діях лідера [1; 2].

Отже, маніпуляція в англомовному політичному дискурсі є складним багаторівневим процесом. Політичний лідер не просто передає інформацію, а конструює специфічну мовну картину реальності, де слухач стає об'єктом прихованого психологічного програмування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гайдулін О. О. Політичний дискурс як праксіологічна складова політологічного навчання. *Соціально-гуманітарна освіта України та шляхи її розбудови*. К. : Генеза, 2017. С. 23–25.

2. Клименко І. М. Лексичні трансформації при передачі англійської політичної термінології українською мовою. *Філологічні студії*. 2012. Вип. 8. С. 84–90.

3. Address Accepting the Democratic Presidential Nomination in Chicago, Illinois. URL: https://www.presidency.ucsb.edu/documents/address-accepting-the-democratic-presidential-nomination-chicago-illinois (дата звернення: 09.04.2026).

4. Address Before a Joint Session of the Congress on the State of the Union. URL: https://www.presidency.ucsb.edu/documents/address-before-joint-session-the-congress-the-state-the-union-31 (дата звернення: 09.04.2026).